

vsiljevati novosti, pri žlahtnjenju novih sort pa se zdita bolj kot trpežnost pomembni barva in oblika rastlin. Sami se zavestno niso odločili za ta pristop, raje gradijo na potrpežljivosti, to pa pomeni, da rastlin ne spodbujajo z ničimer, razen da jih redno namakajo in substrat obogatijo s kakovostnim organskim gnojilom. Na študijskih izpopolnjevanjih po tujini, diplomirala je na agronomiji, je imela tehnologije, s katerimi množična industrija trajnic spodbuja njihovo rast, priložnost spoznati iz prve roke. Pri njih so najpomembnejše prilagajanje temperature, z osvetljenostjo pa dolžine dneva, oboje seveda v rastlinjakih, ter nadzorovano dovajanje hranil in hormonov, da je mogoče določeno trajnico vsak tre-

nutek v letu pripraviti do cvetenja. »Najpogostejše znamenje, da je rastlina pospešeno zrasla, so prosojni, pretirano nežni listi. Ob presaditvi v normalno vrtno zemljo takšna sadika v razvoju največkrat zastane, pri sajenju zgodaj spomladi ali kratek čas pred zimo pa zaradi mraza propade,« razloži. Študentje, ki so v njihovi vrtnariji opravljali obvezno prakso ali pripravljali diplomske naloge pod njihovim mentorstvom, so v Vitovljah seveda spoznali drugačen pristop.

Posebno mesto divje rastočih trajnic

O pomenu preskušanja sort, ki so mu v vrtnariji na različnih legah namenili nezaščiten in nezalivane gredice, se lahko med

obiskom prepričamo na svoje oči. Je lahko kaj bolj nazorno kot več deset sort ameriških slamnikov, posajenih drug poleg drugega? Še zdaleč niso vsi enako raščavi, po bujnosti je med njimi najmanj petkratna razlika, nekateri z barvo listov opozarjajo, da jim nekaj manjka, nekateri so komaj prezimili, vrzel na gredi priča o tistih, ki jih je pobrala zima. Neperspektivne novosti se gotovo ne bodo prebile skozi sito, podobno kot ne tiste rastline, ki niso zmožne same preboleti bolezn. Gospa Jožica pokaže proti brežini: »Tisti po krovni bršljan je pred tremi leti napadla bolezen in bilo jih je veliko, ki so me spraševali, s čim ga bom škropila. Z ničimer, v naravi se rastlina pozdravi sama, če v danem okolju

tega ni zmožna, je ne potrebujemo.« Njihov cilj je, da so iz sortimenta sposobni izbrati rastline za vse želje in situacije glede rastišč, namenov, videza za kakršnokoli površino. Med njimi so mnoge za posebne namene trajnostnega razvoja okolja, denimo rastlinske čistilne naprave, naravne kopalne baze, zelene strehe, medovite, terapevtske vrtove, pa kozmetične ali kulinarčne potrebe... V sortiment uvrstijo tudi zanimive sorte, ki pri njih nastanejo z ključnim križanjem ali mutacijo: med njimi so denimo selekcionirali belo cvetoči timijan ali več kot sto hišnih sort orientalskih telohov. Lastnosti telohov in divje rastočih perunik preizkušajo tudi v senci večstoletnih kostanjev. Bleščeče

5. in 7. Občutljivejše trajnice ščiti protitočna mreža, s prihodom zgočega pomladnega sonca nekatere tudi mreža za senčenje. Z »dežjem« jih zalivajo elektronsko krmiljeni mostovi, ki se pomikajo po tračnicah.

6. Velik del sortimenta je namenjen tudi za sušne, vročini izpostavljene špvršine, kot so zelene strehe.

8. Značilnosti novih trajnic preskušajo na običajnih gredah, od dve do tudi deset let pri počasi rastočih vrstah. Šele če se prebijo skozi to sito, jih uvstijo v sortiment za prodajo.

9. Greda za preizkušanje ameriških slamnikov spomladi hitro pokaže kakovostne razlike med sortami.

